

Отже, мовні навички є невід'ємною складовою професійного образу сучасного керівника. Дослідники підкреслюють, що високий рівень грамотності прямо впливає на якість управлінського продукту – документа. Успішне застосування вимог ДСТУ 4163:2020 можливе лише за умови, що менеджери усвідомлюють: мовна культура є вирішальною для ефективної взаємодії в умовах сучасних глобальних викликів. Більше того, мовна компетенція менеджера сприяє не лише внутрішній стабільності організації, а й зміцнює міжнародний правовий імідж України, демонструючи готовність національного управлінського апарату до роботи за високими стандартами прозорості та професіоналізму на світовій арені.

Список використаних джерел:

1. Власенко О. Вплив професійно-мовленнєвої компетентності на становлення професійної діяльності менеджера. *Наукові праці МАУП. Психологія*. 2022. № 2(55). С. 14–19. URL: <https://journals.maur.com.ua/index.php/psychology/article/view/2071> (дата звернення: 27.04.2026).
2. ДСТУ 4163:2020. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2020. 30 с.
3. Качур Б., Качур М. Професійна культура менеджера освіти в умовах полікультурного регіону: теоретичний вимір. *Молодь і ринок*. 2022. № 7/205. URL: <https://mir.dspu.edu.ua/article/view/267307> (дата звернення: 27.04.2026).
4. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19> (дата звернення: 27.04.2026).
5. Про затвердження Змін до Правил організації діловодства та архівного зберігання документів : Наказ Міністерства юстиції України від 21.04.2022 № 1581/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0447-22> (дата звернення: 27.04.2026).

Доній В. С., к.філолог.н., доцент кафедри українознавства та суспільних наук Миколаївського національного аграрного університету
Стельмах С. О., Ткачук Д. В., студенти
Миколаївського національного аграрного університету

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ВІЙНИ

В умовах сьогодення питання розвитку української мови набуло особливого значення. В умовах повномасштабної війни українська мова є не лише засобом спілкування, а й важливим символом національної ідентичності, духовної єдності та державної незалежності. Війна суттєво вплинула на мовну ситуацію в Україні, посилюючи її роль в усіх сферах суспільного життя. Цим і зумовлено актуальність теми нашої наукової розвідки, оскільки за сучасних глобальних викликів мова стала одним із ключових чинників національної безпеки та культурного спротиву українців.

Повномасштабна війна суттєво вплинула на мовну ситуацію в Україні та стала важливим фактором активізації процесів українізації суспільства. Українська мова дедалі більше утверджується як основний засіб комунікації, а також як символ національної єдності та громадянської позиції. Спостерігаємо, що значна частина російськомовних громадян свідомо переходить на українську мову і це є не лише особливістю сучасного культурного процесу, а й проявом громадянської позиції та зміцнення української державності.

До прикладу, за даними соціологічної групи «Рейтинг», лише 12 % українців продовжують спілкуватися вдома виключно російською мовою, тоді як 59 % громадян використовують лише українську мову. Крім того, 28 % опитаних послуговуються у повсякденному житті обома мовами. Особливо показовим є те, що 9 % респондентів цілеспрямовано перейшли на українську мову лише нещодавно, що демонструє активні зміни у мовній свідомості суспільства. У західних областях України 93 % населення спілкується виключно українською мовою, у центральних регіонах – 67 %. Водночас на сході та півдні держави спостерігається значна кількість двомовних громадян: відповідно 51 % та 46 %. Це свідчить про поступове зміцнення позицій української мови на всій території України [1].

Тож, виконуючи основну функцію – комунікативну, мова є специфічним детермінантом національної безпеки, інструментом самоідентифікації та основою формування національної свідомості українського народу. Саме мова сьогодні об'єднує суспільство, зміцнює культурну незалежність держави та сприяє консолідації громадян в умовах війни. Нині міжнародна спільнота активно підтримує розвиток української мови та культури. Українська мова дедалі більше інтегрується у світовий освітній і культурний простір, що сприяє зміцненню її міжнародного статусу та популяризації української ідентичності за кордоном. Одним із прикладів такої підтримки є запровадження української мови як другої іноземної у школах Відня з вересня 2026 року. У межах пілотного проекту українську мову викладатимуть у двох школах Австрії для учнів старших класів. Основною метою ініціативи є збереження української мови, культури та національної ідентичності дітей, які перебувають за межами України [3].

Слід зауважити, що важливу роль у міжнародній підтримці України відіграє також поширення української літератури у світі. За даними Українського інституту книги, у 2026 році в межах програми «Translate Ukraine» заплановано видання 100 українських книжок 30 мовами у 33 країнах світу. Найбільше перекладів здійснюється англійською, польською та сербською мовами. Українські твори публікуються не лише в країнах Європи, а й у Японії, Індії, Бразилії та Єгипті, що свідчить про зростання міжнародного інтересу до української культури та сучасної української літератури [2].

Значна увага приділяється підтримці українських дітей і молоді за кордоном. Із 2025 року українські суботні та недільні школи офіційно

стали частиною національної системи освіти України. Крім того, для українських учнів за кордоном впроваджено українознавчий компонент, який передбачає дистанційне вивчення української мови, літератури та історії [4]. Станом на 2026 рік понад 330 тисяч українських школярів продовжують здобувати українську освіту дистанційно.

Отже, в умовах повномасштабної війни українська мова утвердилася не лише як основний засіб спілкування, а передусім як потужний символ національної ідентичності, духовної єдності та культурної самобутності українського народу. Сучасні суспільні виклики сприяли активному розширенню сфер її функціонування – від освіти й медіапростору до щоденного спілкування громадян, що засвідчує зростання ролі державної мови у формуванні національної свідомості. Водночас вагомим чинником зміцнення позицій української мови є міжнародна підтримка України, яка реалізується через розвиток освітніх і культурних ініціатив, популяризацію української літератури та відкриття мовних курсів за кордоном. Усе це сприяє посиленню авторитету української мови у світовому культурному просторі.

Список використаних джерел:

1. Понад 50 % українців спілкуються вдома тільки українською мовою – опитування. *Суспільне Культура*. URL: <https://suspilne.media/culture/721570-ponad-50-ukrainsiv-spilkuutsa-vdoma-tilki-ukrainskou-movou-opituvanna> (Дата звернення: 10.05.2026).

2. Сто українських книжок перекладуть і видадуть у 33 країнах. *Укрінформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4109582-translate-ukraine-100-ukrainskih-knizok-perekladut-u-sviti.html> (Дата звернення: 10.05.2026).

3. У школах Відня з 2026 року можна буде вивчати українську мову як другу іноземну. *Інститут масової інформації*. URL: <https://imi.org.ua/news/u-shkolah-vidnya-z-2026-roku-mozhna-bude-vyvchaty-ukrayinsku-movu-yak-drugu-inozemnu> (Дата звернення: 10.05.2026).

4. Українські школи за кордоном: є перші результати. *Нова українська школа*. URL: <https://nus.org.ua/2025/12/24/ukrayinski-shkoly-za-kordonom-ye-persh-rezultaty/> (Дата звернення: 10.05.2026).

Іванова О. В., викладач кафедри філософії,
соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання
Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

У сучасних умовах розвитку суспільства зростає значення безпеки життєдіяльності як важливої складової загальної культури особистості. Особливої актуальності набуває проблема формування культури безпечної поведінки студентської молоді, що обумовлено підвищеним рівнем